

Maranathakerk Den Haag, 24 december 2023. Vierde advent. Ds. Wilna Steenbergen.

Waarschijnlijk was het goed bedoeld van David, een huis voor God bouwen. Eindelijk had de jonge koning rust gekregen.

Na een leven vol onzekerheden en gevaren, waarin hij op de hielen werd gezeten door vijanden, zich moest schuilhouden in rotskloven en spelonken, gaat het hem goed. De strijd met vijanden is gaan liggen.

(konden we dat ook maar zeggen van al die plekken waar nu geweld heerst)

David is gesetteld. In Jeruzalem heeft hij een paleis voor zichzelf gebouwd. Hij in een paleis en de ark van God, de stenen tafelen met de tora, het symbool van Gods aanwezigheid, in een tent. Hij comfortabel, God zonder vaste woon- of verblijfplaats. Dat contrast is toch wel groot, kan hij gedacht hebben. En hij heeft een groots bouwwerk in gedachten.

David's hofadviseur de profeet, aan wie hij het plan voorlegt, zegt meteen: moet je doen!

Maar dan tekent God zelf protest aan. Nathan zal op zijn instemming met David's plan terug moeten komen.

Hij heeft te snel gesproken. Zoals we allemaal wel eens doen,

Je reageert onmiddellijk, had beter nog wat kunnen wachten en eerst nadenken.

En in een droom, zo gaat dat in de bijbel, spreekt God tot de profeet met een boodschap voor David.

Want misschien zijn die plannen van David toch niet zo onschuldig.

Wil hij, door een tempel voor God te bouwen misschien zijn eigen koningschap verstevigen en het onderbouwen met een mystieke, religieuze legitimiteit? De manifestatie van zijn macht in een prestigeproject? Dat kennen we maar al te goed, tot op vandaag.

Nee, God laat zich niet manipuleren ten dienste van politiek of ideologie. En zijn kritiek liegt er dan ook niet om.

Ik in een huis? Hoe komt David erbij? Die tent prefereert ik juist! Dan blijf ik mobiel. Kan ik met mijn mensen meetrekken, zoals ik meetrok door de woestijn, in jullie midden, bij al jullie hoogte- en dieptepunten.

David heeft wat om over na te denken. En wij met hem.

Wiens behoefte was het eigenlijk, dat plan van dat huis?

Is ons verlangen ook het verlangen van de ander?

Weten we zomaar wat goed is voor de ander?

We kennen de behoefte om elkaar te positioneren en te definiëren, een beeld te creëren, het is menselijk, maar voor je het weet heb je de ander ingekaderd.

Kun je de ander de ander laten zijn?

Kun je God de Ander laten zijn?

God tussen 4 muren? Voor je het weet claim je hem voor eigen doeleinden.

God blijkt toch altijd weer anders dan wij dachten, onttrekt zich aan elk beeld dat wij van Hem hebben. God laat zich op zijn manier kennen.

Hij is de Verborgene, maar ook de betrouwbare Aanwezige, met die wonderlijke naam Ik-zal-er-voor-jou-zijn.

God zoekt zijn woning onder ons mensen. Daar is zijn plek.

in ons kwetsbare leven, in voor- en tegenspoed met ons verbonden.

David moet geen huis bouwen voor God, het is God die een huis voor David zal bouwen.

Gods zorg voor zijn volk zal gestalte krijgen in het koningshuis van David. Zo liggen de verhoudingen laat God weten.

(In het hebreuws zien we hier de woordspeling met het woord huis. dat niet alleen huis als gebouw is, maar ook familie, dynastie kan betekenen).

De zoon van David zal hem opvolgen op de troon en God zal zijn koninklijke macht voor altijd in stand houden, zo horen we. Daarmee is oorspronkelijk Salomo bedoeld, en diens opvolgers.

Maar later, in de tijd na de ballingschap, toen er in Jeruzalem geen koningen meer waren, werd het de titel van de messiaanse koning .

Een titel die men later op Jezus is gaan toepassen.

In de evangelielezing wordt erop gezinspeeld: 'God de Heer zal hem de troon van zijn vader David schenken en aan zijn koningschap zal nooit een einde komen' (zie Luc. 1,32-33) David's zoon, lang verwacht.

Dus het is God die zijn Naam verbindt aan de dynastie van David, niet andersom. De geschiedenis kent vele voorbeelden van het omgekeerde. Mensen krijgen de macht en zeggen dan dat het bij de gratie Gods is. Maar het is niet aan ons om Gods Naam aan wat dan ook te verbinden. God zelf neemt dat initiatief. Dat kunnen wij niet organiseren, dat gebeurt ons, dat wordt ons gegeven.

En Maria ervaart dat. In haar gewone dagelijkse leven.

Daar komt de engel, Gods boodschapper, op bezoek.

Hij gaat niet naar het centrum van de macht maar naar een achteraf plaatsje, waar men de neus voor optrok, waar mensen niet in de schijnwerpers staan.

'Gegroet Maria, je bent begenadigd, de Heer is met je.' Dat zijn nogal woorden. Het zal je gezegd worden.

Op afbeeldingen hiervan zie je Maria vaak als een vrome vrouw. Op het moment dat Gabriël verschijnt is ze aan het bidden of in de bijbel aan het lezen. Alsof ze hem verwacht had. Soms zie je op haar gezicht niet de minste verbazing.

Maar er zijn ook afbeeldingen waarop we een Maria in verwarring zien. Meer schriftgetrouw. Bij Rembrandt bv . Dan schieten haar sloffen uit, ze zakt van haar stoel, de poes die op haar schoot lag springt weg. Een en al schrik.

Afbeeldingen waar je al vanaf ziet dat haar leven vanaf dat moment nooit meer zal zijn wat het geweest is.

En zo is het ook. Met alles wat er staat te gebeuren. Met haar kind dat Gods zoon genoemd zal worden. Een kind dat vanaf dat hij kan praten verzet zal oproepen, Tegendraads zal zijn, zijn moeder slapeloze nachten zal bezorgen. Een kind dat mensen versteld zal doen staan, dat mensen in hun hart zal raken, maar ook ongenadige kritiek zal hebben op mensen die in woord of daad iets anders verkondigen dan Gods liefde. Maar zò, en niet anders, zal hij de koning uit het geslacht van David zijn. Niet geboren uit mannelijke vruchtbaarheid, maar made in heaven, van God gegeven.

En Maria, zij staat daar open voor.

'Laat het in mijn leven gebeuren'

Zij is ontvankelijk. Zij geeft gehoor. En het geloof is uit het gehoor, zegt Paulus.

OP middeleeuwse kunst zie je dan ook vaak dat er een duif Maria's oor binnenvliegt. Zij is zwanger van Gods geest.

Haar kind als resultaat van Gods liefde in plaats van vruchtbaarheid want daar gaat het hier niet over. En al helemaal niet over dogma's van onbevleete ontvangenis of maagdelijke geboorte. Dat is van veel later. Dit is geloofstaal die ruimte voor toekomst maakt, die zich niet stoort aan wat wij de werkelijkheid noemen. Juist in onze werkelijkheid licht een nieuwe, een andere, een van God gegeven werkelijkheid op. In het daarvoor openstaan gaat Maria voorop. Zwanger van de hoop.

Vier adventszondagen kijken we vooruit naar de geboorte van dit kind. Dat zijn komst ons vannacht opnieuw zal verrassen. Dat het ons zal overkomen. En dat we dan- en steeds opnieuw – met Maria antwoorden: Laat het aan mij gebeuren. Dat wij, met haar geloven dat ons leven een plek wil zijn waar God wil wonen. Want het wordt ook ons gezegd: jij bent begenadigd, de Heer is met je. Dat wij leven mogen vanuit het vertrouwen dat God ons de moeite waard vindt om in ons leven gevonden te worden. Dan staat Gods huis overal waar het woord vlees wordt, dat is: waar wij ons door Hem laten raken en gestalte geven aan zijn liefde.